

Hevosyrittäjien kannatta panostaa ammattitaitoon sekä turvallisuus- ja ympäristöasioihin

- työkaluja Innoequine-hankkeesta

Hevosalan toimijoiden määrä kasvaa tunnetusti jatkuvasti, mutta hevosyrittäjiltä puuttuu usein ammattimainen ote toimintaansa. Myöskään työkaluja asiakkaiden tarpeiden tunnistamiseen tai oman toiminnan kehittämiseen ja verkostoitumiseen ei ole, sillä tarjolla oleva tieto on hajanaista.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen (MTT) koordinoiman InnoEquine -hankkeen tavoitteena oli luoda pohja rajatylittävälle hevosalan toimijoiden verkostolle. Hankkeessa pyrittiin kehittämään yrittäjien osaamista, yritysten ympäristö- ja turvallisuusasioita sekä verkostoitumista ja hevosalan palveluita innovaatioiden ja politiikkasuositusten kautta.

Puskaradio ja nettisivut yrittäjälle tärkeitä

Hankkeessa tehtiin kysely hevosalan harrastajille Suomessa, Ruotsissa ja Latviassa. Maiden hevosalaudet poikkeavat luonnollisesti toisistaan, mutta Ruotsi ja Suomi ovat lähempänä toisiaan kuin Latvian hevosalaoutta. Tärkeimpiä kehittämiskohteita suomalaisilla talleilla olivat maastoratsastusreitit ja hyväpintaiset ratsastuskentät. Myös turvallisuuteen liittyvät ohjeet ja niiden

noudattaminen sekä ympäristöasiat koettiin tärkeiksi asioiksi, joissa on kehittämisen varaa. Ruotsissa turvallisuus, ratsastuskentät ja hevosreitit sekä laitumien turvallisuus ja kunto nousivat tärkeimmiksi kehittämiskohteiksi. Latviassa puolestaan kehittämiskohteina nähtiin ratsastuskentät ja reitit sekä ratsastajille tarkoitettujen sosiaalitoimien tason parantaminen. Lisäksi parantamista tarvitaan tallien siisteydessä ja puhtaudessa. Kysyttäessä mistä harrastajat saivat tietoa etsiessään hevosiin liittyviä palveluita, tärkeimmäksi tietolähteeksi nousi kaikissa maissa ystävät ja tuttavat. Tieto palveluista liikkuu siis harrastajapiireissä riippumatta palvelun tarjoajan markkinointiponnistuksista. Hyvä maine onkin tallille siksi erityisen tärkeä. Tutkimuksen tulokset ovat osa myöhemmin julkaistavaa opaskirjaa (How to be Innovative in the Equine sector), joka sisältää muun muassa vinkkejä ja innovatiivisia ratkaisuja hevosyrittäjien palvelukonseptien kehittämiseen.

Toimivista lantahuoltoratkaisuista tarvitaan esimerkkejä

Hankkeessa kartoitettiin toimivia lantahuoltoratkaisuja sekä Suomessa että Ruotsissa. Hyvään ja toimivaan lantahuollon järjestämiseen vaikuttavat monet seikat kuten tallin koko, sijainti ja resurssit. Yhtä oikeaa ratkaisua ei ole. Tavoitteena olikin tarjota yrittäjille esimerkkejä toimivista lantahuoltovaihtoehtoista, jotka on koottu yhdessä tallien turvallisuusasioiden kanssa internet-pohjaiseen työkaluun. Se julkaistaan myöhemmin syksyllä. Työkalun avulla voidaan kartoittaa lantahuolto- ja turvallisuusasioiden nykytila sekä etsiä ratkaisuja ongelmakohtiin ja lantahuollon kehittämiseen.

Lisäksi selvityksessä kartoitettiin kokemuksia yrittäjäpohjaisesta lannanhyödyntämisestä, esimerkiksi tuubikompostointimenetelmällä. Selvityksen perusteella huomattiin myös, että esimerkiksi lantalan tuottaman lämpö-

Hevosnomistajat toivoivat ylläpitotallien tarjoavan hevosille yksilöllisempää ruokintaa ja hevosten kuljetukseen liittyviä palveluita. Lisäksi toivottiin tallien tarjoavan säännöllisiä kengittäjä- sekä eläinlääkärikäyntejä. Kuva: MTT:n Arkisto/Ulla jauhiainen

energian hyödyntäminen on suhteellisen helppoa ja halpaa vesikiertoisien lämmitysjärjestelmän avulla. Kesällä voimaan astunut jäteasetuksen muutos mahdollistaa hevosenlannan kaasutuksen ja avannee tulevaisuudessa uusia mahdollisuuksia lannan hyödyntämiseen energiantuotannossa. Monet lannanhyödyntämisen mahdollisuudet ovat kuitenkin vielä kokeiluasteella ja tarvitaan lisää tutkimustietoa muun muassa eri vaihtoehtojen kustannuksista.

Hevonen on syntynyt laiduntamaan

Hankkeessa tehdyn laiduntutkimuksen tavoitteena oli selvittää laiduntamisen mahdollisuuksia ja haasteita luonnonlaitumilla. Tutkimus tehtiin pääasiassa Ypäjällä Metsähallituksen ja MTT:n Natura-2000 suojelualue-eisiin kuuluvilla hevoslaitumilla. Lisäksi tutkimusalueina olivat Hämeen Hevosjalostusliiton Särkisaaren orilaitumet ja Siipoossa sijaitsevan Savijärven kartanon pysyvät hevoslaitumet. Lisäksi tehtiin haastattelututkimus hevosten ja laidunmaiden omistajille.

Tulosten mukaan laiduntaminen luonnonlaitumilla on hyödyllistä sekä

ympäristön että hevosen hyvinvoinnin ja sosiaalisen kehittymisen kannalta. Monet haastatellut arvostavat myös maiseman kaunistumista ja ravinteiden kiertoa. Suurimpina ongelmia haastattelussa koettiin purevat hyönteiset ja haitalliset rikkakasvit. Muutoin käytännön tulokset osoittivat, että hevosille ei syntynyt vakavia vammoja.

Luonnonlaitumilta hevoset saavat riittävästi energiaa ja muita ravintoaineita, täydennystä tarvitaan yleensä ainoastaan kivennäisten osalta. Syömättä jäävät kasvilajit puolestaan rikastuttavat niittykasvillisuutta ja lisäävät biodiversiteettiä. Ne kasvilajit, joita hevoset eivät syö tehokkaasti, ovat parhaita arvokkaan niittymäisen kasvillisuuden indikaattorilajeja. Ihmisen panosta tarvitaan kuitenkin luonnonlaitumien hoitorauvauksessa, sillä hevoset eivät yksistään pysty ylläpitämään pysyviä metsän ympäröiviä laitumia avoimina. Tiedon puute sopivista laidunalueista ja toisaalta myös laidunmaiden huono saatavuus ovat monelle hevosnomistajalle este hevosen laiduntamiselle. Etenkin mahdollisuus laiduntaa hevosia luonnonhoitopelloilla on vielä huonosti tiedossa.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen (MTT) koordinoima InnoEquine –hanke toteutetaan yhteistyössä Helsingin yliopiston, Ruotsin maatalousyliopiston (SLU) ja Latvian Maatalousyliopiston (LLU) kanssa. Hankkeessa on mukana keskeisiä hevosalan organisaatioita Virosta, Suomesta ja Latviasta. InnoEquine on EU:n Central Baltic Interreg IV A-ohjelman hanke, joka on käynnissä 2011-2013.

Anu Reinikainen¹, Inkeri Riipi¹, Markku Saastamoinen², Eija Pouta³, Irina Herzon⁴

¹Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT), Biotekniikka- ja elintarviketutkimus

²Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT), Kotieläintuotannon tutkimus

³Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT), Taloustutkimus

⁴Helsingin yliopisto, Maataloustieteiden laitos